

عنوان مقاله:

دیوانه نمایی و دیوانه نماها در مثنوی معنوی

محل انتشار:

فصلنامه ادبیات عرفانی و اسطوره شناختی، دوره 5، شماره 15 (سال: 1388)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

هاتف سیاهکوهیان - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان

علی جهانشاهی افشار - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

عقلای مجانبین یا فرزندگان دیوانه نما که گاه بهالیل نیز خوانده می شوند، جایگاه ویژه ای در ادبیات عرفانی دارند. در برخی از حکایات مثنوی، اقوال و احوال حکیمانه و در عین حال رازآلود این شوریدگان با ظرافت خاصی در قالب حکایات عامیانه بیان شده است. مولانا با آوردن تمثیل های پرمعنا، در پی نشان دادن حکمت و معرفت عمیق این دسته از اولیای الهی، خلاف ظاهر غیرعادی و دیوانه وار آنان و تبیین لایه های عمیق شخصیت آنهاست. وی شناخت این نوع دیوانگان از دیوانگان معمولی را مستلزم نوعی بصیرت باطنی و فراست معنوی می داند. حال و مقام این شوریدگان و اطوار جنون معنوی آنها، به ویژه در دفتر دوم مثنوی معنوی، بیان شده است. مولوی جنون مافوق عقل این دیوانگان را نمادی از اماتة نفس و احیای قلب عارفان و نشانه ای از حریت و آزادگی آنان می داند. وی در حکایت آن بزرگی که خود را دیوانه ساخته بود، ضمن توصیف دقیق خصوصیات و مراتب معنوی این عارفان دیوانه نما، آنها را دارای مقام ولایت دانسته و جنون یا جنون نمایی ظاهری آنان را گاه بهانه ستر حال آنان برای وارد نشدن در نظام قدرت و نیز وسیله ای برای اعتراض در برابر ارباب قدرت از طریق نفی عظمت جباران عصر می داند.

کلمات کلیدی:

مولانا جلال الدین بلخی، عقلای مجانبین، تصوف، ملامتیه، جنون الهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/853029>

